

**Круглий стіл на тему: «Податкова реформа: відкладений старт.
Пропозиції бізнесу щодо змін в оподаткуванні, що сприятимуть виходу
економіки України з кризи»**

(Інформація для обговорення)

Провал ліберальної податкової реформи, відсутність її підтримки в ході обговорення на засіданні Національної ради реформ, а також у парламенті зайвели довели нагальну необхідність об'єднання громадянського суспільства та бізнесу навколо ідеї справжнього комплексного реформування податкової системи, яка дозволила б бізнесу вижити в кризових умовах, гарантувала б зростання економіки України, сприяла б мінімізації загроз, які постали у соціально-економічній сфері країни.

Незбалансованість податкової системи зупиняє на сьогодні цілі галузі економіки, спонукає власників підприємств виводити активи та капітали за кордон, скорочувати обсяги виробництва та працівників, малий бізнес переходить в тінь.

Прийняття Закону України № 909 від 24.12.2015 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деякі законодавчі акти України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», який законсервував у чинному Податковому кодексі систему авансової сплати податків та ПДВ-рахунків, електронних рахунків для сплати акцизного податку при реалізації палива, обмеження спрощеної системи оподаткування та поступове скасування спецрежиму для аграрного сектору підірвали довіру бізнесу до готовності органів державного управління нарешті відійти від практики точкових змін у фіскальній політиці під лозунгом збалансування чергового держбюджету до незворотного реформування цієї сфери.

Останні «компромісні» точкові зміни до ПКУ, прийняті Верховною Радою наприкінці минулого року лише підтвердили усі вади зазначеного підходу та призвели до численних проблем, з якими змушений зіткнутися бізнес, а саме:

а) поширення норм Закону на 2015 рік (застосування норм «заднім числом»):

- щодо спрощенців (лист ДФС України від 18.01.2016 р. № 1527/7/99-99-17-02-02-17 «Про окремі зміни у законодавстві щодо спрощеної системи оподаткування», який 20.01.2016 р. був переглянутий на користь платників податку;

- щодо оподаткування прибутку підприємств (зміна строків подання податкової декларації);

б) позбавлення державної підтримки суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки;

в) відсутність комплексного підходу до зменшення навантаження на фонд оплати праці, що не призведе до легалізації заробітних плат, але обумовить «дірку» у бюджеті. В цілому це може призвести до провалу ліберальної політики;

г) збільшення корупційної складової внаслідок запровадження двох Реєстрів поданих заяв на бюджетне відшкодування: для платників, що мають право на автоматичне відшкодування, та для решти платників.

Відсутність техніко-економічного обґрунтування до проекту Податкового кодексу України від Міністерства фінансів України (законопроект №3630) свідчить про незацікавленість уряду в об'єктивній оцінці впливу реформ на економіку країни, невиконання Міністерством економічного розвитку та торгівлі своїх прямих функцій, імітацію реформ та реалізацію будь-яких змін не інтересах розвитку України, а задля отримання чергового траншу від МВФ.

Оскільки зміни до ПКУ протягом 2014-2015 рр. містили численні «компенсатори» та поступово збільшували податкове навантаження на бізнес та населення, наразі настає черга впровадження законодавчих норм, що зменшуватимуть податковий тягар.

Сьогодні учасникам Круглого столу в УСПП пропонується обговорити можливі зміни до Податкового кодексу України, які містять напрацювання експертів, представників громадських організацій бізнесу, що свого часу були відхилені Міністерством фінансів України та Комітетом ВРУ з питань податкової та митної політики.

Зокрема, передбачити у проекті закону («Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо гідного оподаткування для виходу економіки з кризи») такі можливі положення:

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

- зниження базової ставки податку до 15% (чинна 18%);
- перехід на нову модель оподаткування прибутку: розподілений прибуток та прирівняні до нього платежі;
- база оподаткування: нараховані дивіденди, що виплачується на користь фізичних осіб, неплатників податку на прибуток, нерезидентів (не враховується сума реінвестицій), а також прирівняні платежі:

1) перевищення порогу обмеження щодо сум процентів за борговими зобов'язаннями від нерезидента – пов'язаної особи (перевищення 50% максимального розміру ставки НБУ за зовнішніми запозиченнями - правила “тонкої капіталізації”);

2) суми перевищення цін визначених за правилами ТЦУ над договірною ціною по операціях з пов'язаними особами та нерезидентами, що розташовані в низькоподаткових юрисдикціях і офшорних зонах;

3) суми роялті (100%) на користь:

нерезидентів, що розташовані в низькоподаткових юрисдикціях (офшори);

нерезидентів, які не є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) роялті;

нерезидентів, що не підлягають оподаткуванню у відношенні роялті в державі, резидентами якої вони є;

осіб, які сплачують податок на прибуток у складі інших податків (крім фізичних осіб);

осіб, звільнених від сплати податку на прибуток або сплачують цей податок за нижчою ставкою

У разі обґрунтування ціни за правилами, визначеними ст. 39 ПКУ, – вищезазначені платежі не порівнюються до розподілу прибутку.

4) суми перевищення 0,5% від доходу платника, що були сплачені на користь неприбуткової організації;

5) суми (100%) виплат на страхування (перестраховання) страховиків – резидентів на користь страховиків-нерезидентів (крім договорів обов'язкового страхування, “Зелена карта”, договорів страхування пасажирських перевезень цивільної авіації, а також договорів з страховиками-нерезидентами рейтинг надійності (стійкості) яких відповідає вимогам встановленим регулятором);

- встановлення податкового періоду – календарний рік для всіх платників податку;

- сума податку, сплачена протягом року, враховується при визначенні суми податку за підсумками року;

- для неприбуткових організацій збережено діючі критерії щодо статусу їх неприбутковості (нецільове використання коштів неприбуткової організації - втрата статусу неприбутковості).

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

- зниження ставки податку до 15% (чинна 20%): ставка 15% є мінімальною стандартною ставкою за законодавством ЄС згідно Директиви Ради 2006/112/ЄС про спільну систему ПДВ;

- скасування системи депонування коштів на електронних рахунках в СЕА ПДВ при збереженні електронної системи реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування до них (скасування формули розрахунку сум податку, на яку платники мають право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування до податкових накладних;

- встановлення порядку коригування податкових накладних виключно постачальниками товарів/послуг;
- встановлення порядку повернення коштів з електронних рахунків у системі електронного адміністрування ПДВ платникам податку або до бюджету (з обліком на ІКПП) відповідно до заяви платників;
- підвищення річного обороту для обов'язкової реєстрації осіб як платників податку на додану вартість з 1 до 2 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року (3,445 млн. гривень у 2016 році);
- заборона скасування контролюючим органом сум податкового кредиту за формальними ознаками: податковий кредит може бути скасовано виключно у разі виявлення помилки в ПІН платника або у формуванні його по неоподаткованих операціях;
- впровадження бюджетного відшкодування в автоматичному режимі для всіх сум ПДВ підтверджених СЕА ПДВ: скасування обмежень на автоматичне відшкодування (критерії);
- запровадження єдиного публічного Реєстру заяв на бюджетне відшкодування та запровадження обов'язку відшкодування ПДВ виключно в порядку черговості надходження заяв в межах єдиного Реєстру;
- збереження спеціального режиму оподаткування ПДВ сільськогосподарським підприємствам в редакції, що діяла до 1 січня 2016 року;
- встановлення особливого порядку оподаткування для юридичних осіб при здійсненні ними операцій з постачання власної виробленої продукції (молока, молочної сировини, молочних продуктів, м'яса, м'ясопродуктів, іншої продукції переробки тварин (шкур, субпродуктів, м'ясо-кісткового борошна), виготовленої з поставлених молока або м'яса в живій вазі сільськогосподарськими підприємствами, іншими юридичними і фізичними особами, у тому числі фізичними особами - підприємцями, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва.

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

- зменшення базової ставки ПДФО до 10% (чинна 15/20%);
- встановлення ставки 5% на дивіденди, які виплачуються платниками розподіленого прибутку, ставки 20% - на дивіденди, які виплачуються не платниками розподіленого прибутку, на виграші, призи, подарунки;
- розширення кола осіб першого ступеня споріднення при оподаткуванні спадщини (+ дід, баба, онуки, рідні брати та сестри);
- запровадження нової системи оподаткування доходів від провадження діяльності (в т.ч. підприємницької) на загальній системі оподаткування:

- ✓ **1 категорія – «пом'якшена» загальна система оподаткування для дрібної одноосібної діяльності (нова);**
- ✓ **2 категорія – загальна система оподаткування для самозайнятих осіб (нова).**

Характеристика 1 категорії - «пом'якшена» загальна система оподаткування для дрібної одноосібної діяльності – сплата ПДФО за фіксованою ставкою:

- фізичні особи не зареєстровані як підприємці без права найму інших осіб;
- види діяльності – роздрібна торгівля; надання побутових послуг населенню; традиційні народні промисли (перелік встановлюється місцевою радою);
- обсяг річного доходу до 300 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року (у 2015 році – 304,5 тис. грн.);
- реєстрація: заявочний принцип з поданням заяви до органу місцевого самоврядування (сільради, міськради, райради тощо). Місцевий орган самоврядування повідомляє орган ДФСУ про таку заяву. Орган ДФСУ бере таку фізичну особу на податковий облік як платника ПДФО за фіксованим розміром;
- розмір податку: фіксований розмір ПДФО в місяць 10% мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року (у 2015 році – 121,8 грн. у розрахунку на місяць);
- звітний період: календарний рік, за який подається декларація спрощеної форми про доходи, отримані від здійснення такої діяльності;
- відсутність вимог щодо державної реєстрації підприємцем;
- відсутність вимог щодо ведення обліку доходів і витрат;
- самостійне визначення бази нарахування ЄСВ;

Характеристика 2 категорії – загальна система оподаткування для самозайнятих осіб – сплата ПДФО з прибутку:

- фізичні особи – підприємці та фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність;
- види діяльності – без обмежень;
- кількість найманих працівників не обмежена;
- обсяг річного доходу – без обмежень;
- об'єкт оподаткування: дохід – різниця між доходами та витратами (тобто прибуток). Встановлюється перехідний період, протягом якого витрати будуть визначатися із застосуванням непрямого методу (Доходи*коефіцієнт). Розмір коефіцієнту буде визначатись на рівні: у 2017 році – 0,80; 2018 рік – 0,65;
- спрощений облік доходів і витрат за касовим методом для тих платників, хто не веде спрощений бухгалтерський облік;
- ставка податку: 10%;

- спрощені вимоги до підтверджуючих документів (в т.ч. довільної форми з обов'язковим зазначенням реквізитів, що ідентифікують контрагента). Для платників ПДВ - повноцінний облік доходів і витрат на підставі документів, які відповідають вимогам бухгалтерського обліку;
- право на амортизацію основних засобів, що використовуються у діяльності (крім житлової нерухомості та легкових автомобілів);
- звітний період: календарний рік;
- сплата: щоквартально авансовими платежами;
- подання річної декларації та остаточний розрахунок ПДФО за звітний рік.

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ

- не застосування РРО платниками з обсягом доходу до 3 млн. грн.;
- компенсація з місцевих бюджетів витрат платників єдиного податку на придбання реєстраторів розрахункових операцій у розмірі 75% вартості придбаних РРО;
- для платників 1 та 2 групи єдиного податку – збільшення річного обсягу доходів та його прив'язка до розміру мінімальної заробітної плати:
1 група – 300 розмірів мінімальної заробітної плати;
2 група – 2 500 розмірів мінімальної заробітної плати;
- для платників 3 групи єдиного податку:
для фізичних осіб - збільшення річного обсягу доходу до 4500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року (6,2 млн. грн. у 2016 році);
для юридичних осіб – збільшення річного обсягу доходів до 20 млн. грн.;
- для платників 4 групи єдиного податку – с/г виробники: запровадження критеріїв до платників податку:
річний обсяг доходу до 100 млн. гривень;
площа земель, що використовується – до 3 тис. гектарів.
- заборона застосування спрощеної системи оподаткування для фізичних осіб – підприємців, які ведуть господарську діяльність з юридичними особами та одночасно перебувають з ними у трудових відносинах.

ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК

- встановлення єдиної ставки ЄСВ 10%;
- встановлення для всіх самозайнятих осіб єдиної бази нарахування ЄСВ - суми, що визначається такими платниками самостійно для себе (але не менше мінімального страхового внеску);

- поширення на самозайнятих осіб страхового покриття на випадок тимчасової втрати працездатності та нещасного випадку на виробництві (сьогодні добровільна участь).

ТРАНСПОРТНИЙ ПОДАТОК

- призупинення сплати податку на період викрадення автомобіля.

АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

- запровадження електронного кабінету платника податків - он-лайн доступ платників податків до управління особовим рахунком (облік платежів, авансів, переplat, заліки, податковий борг);

- встановлення персональної відповідальності посадових осіб контролюючих органів.

Реалізація положень даного законопроекту в цілому не матиме негативного впливу на дохідну частину бюджету, оскільки його норми направлені на детінізацію економіки, відновлення ділової активності, зростання інвестиційної привабливості економіки України (в першу чергу, стимулювання внутрішнього інвестора), відновлення економічного зростання. Компенсаторами зменшення ставок податків є збільшення податкових надходжень за рахунок зростання темпів виробництва та реалізації товарів, робіт, послуг, активізації внутрішнього ринку (збільшення платоспроможності населення, розвитку малого підприємництва), детінізації економіки.

Внаслідок реалізації проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо гідного оподаткування для виведення України з кризи» очікується збільшення ВВП на 17 %, в першу чергу за рахунок детінізації економіки, вивільнення ресурсів платників податків, збільшення платоспроможності населення.

В порівнянні з чинною системою оподаткування податкові надходження до бюджету та Пенсійного фонду зменшаться на 127 млрд. грн., які за рахунок детінізації економіки на 25 % будуть компенсовані на 110 млрд. грн.

Покриття решти (17 млрд. грн.) прогнозується за рахунок:

а) економічного зростання за рахунок активізації внутрішніх інвесторів та залучення зовнішніх інвесторів, враховуючи, що будуть створені унікальні умови для розвитку бізнесу;

б) за рахунок скорочення бюджетних видатків шляхом скорочення податкового навантаження на фонд оплати праці держслужбовців.

Загальний рівень податкового навантаження внаслідок реалізації реформи «Податкова гідність» не буде перевищувати 31 %, що відповідає середньому показнику у світі.